



Miriam Răducanu, Virgil Ogășanu și Gh. Căciuleanu în „9<sup>1/2</sup>” la Teatrul Tândărică

# DESPRE FANATICI

de  
**ANDREI BĂLEANU**

*PARAFRAZIND PE UN PERSONAJ al lui Caragiale, urăsc fanatismul dar îi iubesc pe fanatici. Fanatismul poate pricinui mult rău în politică și economie, în statistică, în meteorologie ca și în teoria probabilităților. El poate deveni de asemenea o plagă pentru artă, împingând la unilateralitate. Cu toate acestea, fără fanatici nu se săvârșesc revoluții și nu se deschid drumuri noi în creație. Proba faptelor mă scutește de a mai căuta explicații abstracte.*

*Cumste, așadar, fanaticilor care, pentru o idee, își asumă riscul de a fi ignorați sau condamnați. Care pornesc temerar să curete câmpuri minate, asemenea geniștilor despre care se spune în război că le este dat să greșească doar o singură dată (poate de aceea se și cheamă această armă „geniu”!). Care nu se tem de atacurile temporar argumentate ale criticii, de nedumerirea temporară firească a spectatorilor, de reproșurile temporar justificate ale directorilor administrației. Care joacă totul pe o carte și sint gata să-și tragă un glonte în timplă dacă ar fi să se ruineze. Dintre aceștia se vor*

*recruta cu siguranță câțiva care-au să facă să sară banca în aer...*



*Urmăresc de vreo douăzeci de ani drumul parcurs de Miriam Răducanu. Ea făcea balet modern când nimeni nu credea în baletul modern. Neavînd unde să-l practice, a continuat să-l exerseze, să-l studieze și să-l perfecționeze cu o perseverență greu de închipuit. Indiferență la indiferență, a muncit ani în șir fără nici o perspectivă imediată, cum scriu unii poeți pentru sertar. Și-a umplut sertarele cu mîmăni. Și iată că într-o zi, Teatrul „Tândărică”, obișnuit cu lumea păpușilor, unde imposibilul devine posibil, i-a oferit scena pentru o încercare numită modest Nocturn I. La trei zile după premieră, experiența nu mai era o experiență: era un triumf. Recent, Miriam Răducanu ne-a oferit Nocturn III. Spectacol mai pretențios, mai elevat. Dar între timp s-a format*



Miriam Răducanu și Gh. Căciuleanu

un public, s-a creat o faimă, a început să se constituie în fața intrării cădoarul de onoare al celor care cer un bilet în plus. Iar pe scenă, alături de primul discipol Gheorghe Căciuleanu, au apărut încă trei eleve, excelente. În sala din Calea Victoriei 50, la orele 9 și jumătate seara, puteți vedea cum fanatismul face școală.



PRINTRE SPECTACOLELE cele mai contestate ale ultimelor stagii s-au numărat cele semnate de tânărul regizor Aurel Manea. Nu e locul să le discut aici. Poate că toate criticile care li se aduc sînt întemeiate. Mi-l imaginez uneori pe Manea ca pe un om care sapă un teren înfelenit. Lopata se izbește cu zgomot de scoarța tare, plină de stînci și rădăcini. El sapă. Unealta i se rupe în mîini. El sapă. Nu plouă. El sapă mereu, și aruncă semințe. Uor încolți? Uor da rod? Cînd am văzut Regele Lear al lui Penciulescu, n-am putut să nu mă gîndesc la Manea. În atît de valoroasa echipă de interpreți, există unul care a întrunit sufragii unanime, chiar și din partea detractorilor spectacolului. Este

Ovidiu Iuliu Moldovan. El era poate cel mai pregătit să înțeleagă stilul regizoral, să i se integreze cu toată ființa. Și știți de ce? Pentru că a lucrat cu Manea la Timișoara. E suficient ca să cred că sămînța nu s-a risipit în vînt. Fanaticii își pîdeau ștafeta.



SCRIU ACESTE RINDURI la cîteva zile după moartea unui fanatic. A pierit, într-un accident tragic, Ion Coman, fostul director al Teatrului Tineretului din Piatra Neamț. A fost unul din cei mai buni directori, pentru că teatrul era pentru el și casa, și familia. Se hrănea cu teatru, respira teatru, visa teatru. A murit, pentru că se grăbea să se întoarcă spre teatru. Nu putea trăi fără teatru. Era dintre aceia care, inversînd cunoscuta zicală, și-au spus: Dacă nu vine muntele la Mahomet, atunci trebuie să meargă Mahomet la munte. Și s-a dus.

Nu putem fi toți profeți. Profeții sînt puțini. Dar necesari.